

**USTAVNA
(NORMATIVNA)
POZICIJA IMAMA
U ISLANSKOJ
ZAJEDNICI**

Mustafa GOBELJIĆ

Kada mi je glavni urednik Novog Muallima, gosp. Meho Šljivo, ponudio da dam svoj osvrt na temu: USTAVNA POZICIJA IMAMA U ISLAMSKOJ ZAJEDNICI, nisam to mogao odbiti, premda bih volio više komentirati našu realnu, horizontalnu poziciju u prostoru i vremenu u kojem živimo.

Zašto? Naprosto iz razloga što tu poziciju živimo svaki dan, svaki minut, što je to realno stanje teže mijenjati od nekakvog pravnog, u izvijesnom smislu, imaginarnog statusa. I zato što, kako je svojevremeno rekao jedan naš uglednik vezano za status žene - ... *položaj žene bolji je u Kur'anu nego u muslimanskoj pravnoj nauci - fikhu, a u muslimanskoj pravnoj nauci, njen položaj je bolji nego u društvenom i povijesnom životu muslimana* - i naš položaj je bolji (ma koliko imao nedostataka) u normativnom sustavu IZ-e nego u stvarnom životu. No, vratimo se naznačenoj temi.

Po mom sudu, naslov teme za raspravu u ovom forumu bi trebalo korigirati u pravcu analiziranja USTAVNE, NORMATIVNE ILI PRAVNE POZICIJE IMAMA U IZ-i. Ovo iz jednostavnog razloga što se najviši pravni akt u IZ-i skoro i ne bavi statusom i pozicijom imama. Termin *imam* se u Ustavu IZ-e spominje doslovno šest puta (ne računajući njemu blizak termin - glavni imam) u pet članova (članovi broj 37. 40. 42. 45. i 52.) i to: dva puta u statusu aktivnog sudionika događaja - subjekta (član 37) i četiri puta u statusu sudionika nad kojim se događa glagolska radnja.

Član 37. Ustava IZ-e glasi:
*„Džematski odbor ima pet članova u džematima koji imaju do dvije stotine domaćinstava i sedam članova u džematima sa više od dvije stotine domaćinstava.
 Imam je član džematskog odbora po položaju.
 Imam brine o vjerskom životu u džematu, vodi matične knjige džemata i predstavlja džemat u stvarima vjere.“*

I to je sve što Ustav sadrži, a ima veze sa nekim pravima ili aktivnom ulogom imama. Ostali članovi Ustava imama tretiraju na način da neko daje prijedlog za njegovo postavljenje ili razrješenje, da je neko odgovoran za njegov rad ili da ga neko postavlja, premješta ili razrješava.

Otuda, kada govorimo o ustavnoj poziciji imama, gotovo da možemo kazati kako je uopće i nema - ima je, a nema.

Pravni status imama tretiraju još tri normativna akta IZ-e: „PRAVILNIK O ORGANI-

ZACIJI I RADU MEDŽLISA IZ-e“, „IZBORNA PRAVILA“ i „PRAVILNIK O IMAMIMA“. I dok se prva dva ponovo samo djelimično dotiču statusa imama, ovaj treći je, po logici stvari, u potpunosti posvećen definiranju pozicije i statusa imama u IZ-i.

S obzirom na član 98. ovog Pravilnika koji stavlja van snage sva ranije donesena normativna akta IZ-e (izuzev Ustava) u dijelu koji se odnosi na status imama, mi ćemo se baviti jednim (malim) dijelom ovog pravnog akta koji je osnovni i najkompletniji pravni dokument ove vrste.

Pravilnik o imamima je donesen na petoj redovnoj sjednici Sabora IZ-e u Bosni i Hercegovini koja je održana 28. rebiu-l-evvela 1429. h. g., odnosno, 05. 04. 2008. godine. U međuvremenu je pretrpio neznatne izmjene i dopune.

Član 5. ovog Pravilnika glasi:
„Imami obavljaju službu pri medžlisima Islamske zajednice.“

Član 11:
„Imam zaključuje ugovor o obavljanju imamske službe s medžlisom Islamske zajednice kod koga dobiva postavljenje.“

Ugovorom iz prethodnog stava regulišu se međusobna prava i obaveze između medžlisa Islamske zajednice, kao poslodavca, i imama, kao zaposlenika.“

Član 12. (stav 1.):
„Medžlis Islamske zajednice i imam ne mogu zaključiti ugovor o obavljanju imamske službe bez dekreta o postavljenju.“

Opće je poznata stvar, a to u navedenim članovima Pravilnika i piše, da su imami uposlenici medžlisa.

Medžlis je, dakle, taj organ sa kojim imam zaključuje ugovor o radu, koji, svojim pravnim aktima, definira sve pojedinosti vezane za njegov status na radnom mjestu. I ovdje počinju mnoge nevolje. Ja ne znam da li može drugačije, i ako može, koliko može, ali znam da ovo što imamo nije dobro. Iz ovako definiranog statusa imama proistječe čitav niz problema. Ljudi u istoj *firmi*, sa istim kvalifikacijama i za isti posao nisu jednako plaćeni.

Ne vrednuje se jednako njihov rad. Razumije se da iste uvjete (pogodnosti, stimulacije) ne mogu pružiti medžlisi Modriča, Bratunac ili Rogatica, kao što mogu Sarajevo, Tuzla ili Brčko. I ne bi bio problem da se naknade u ovom slučaju razlikuju za nekoliko procenata, nevolja je što se ta razlika kreće u rasponu od 50 do 100%.

Oni kojima je koliko toliko dobro, ovo uglavnom ne vide ili ne razumiju; a oni koji trpe, ili ne znaju za bolje ili su nemoćni.

Ja ovdje, razumije se, ne pozivam ni na kakvu revoluciju, pamtim stanje kada je bilo i gore (kada se sve ovo događalo na području jednog medžlisa), želim samo istaći da se konačno Zajednica mora suočiti i sa ovim problemom i pokušati za njega iznaći rješenje.

Ovom paradoksu mogu se pridodati često još neki. Kao, na primjer, da onaj imam, koji tamo negdje jedva sastavlja kraj sa krajem, bolje radi od ovog drugog.

I tako godinama.

To ne može i ne smije tako ostati *vječno*.

Na kraju želim dati vrlo kratak osvrt na odredbe Ustava (i ostalih normativnih akata) koje se odnose na procentualnu zastupljenost uposlenika u Zajednici u predstavničkim i izvršnim organima IZ-e.

Premda se ni u jednoj od ovih odredbi izrijeком ne pominju imami, jasno je da se na njih, kao najbrojniju grupaciju uposlenih, ova ograničenja najviše odnose. Pa ipak, ovo ne bi trebalo biti problem. Možda procenat od jedne trećine i nije tako sretno rješenje, ali ja držim da ovaj princip otvorenosti Zajednice treba i dalje njegovati. Mnogo je među nama zaslužnih i dobronamjernih džematlija koji nam žele i mogu pomoći.